

Klaudia Cholewa, Katarzyna Zawada, Małgorzata Piekarska
Uniwersytet Śląski
Katowice

Sprawozdanie z XVII corocznej czesko-polsko-słowackiej konferencji naukowej, Bojnice 6—7 września 2016 r.

W dniach 6—7 września 2016 roku w Bojnicach na Słowacji odbyła się XVII czesko-polsko-słowacka konferencja naukowa. W tym roku została ona zorganizowana przez Katedrę Prawa Administracyjnego, Prawa Ochrony Środowiska i Prawa Finansowego Wydziału Prawa z Uniwersytetu w Trnawie, reprezentowaną przez prof. JUDr. Soňę Košičiarovú PhD. Tegoroczne rozważania koncentrowały się wokół tematu „Prawo do środowiska i instrumenty jego realizacji”.

Wybrana przez organizatorów miejscowość znajduje się w jednym z najbardziej atrakcyjnych turystycznie regionów naszego południowego sąsiada. Bojnice, położone na pograniczu Kotliny Górnonitrzańskiej i Gór Strażowskich, w okolicy obfitującej w źródła termalne, okazały się idealnym miejscem na spotkanie prawników zajmujących się badaniami nad prawem ochrony środowiska. Otoczenie pięknej przyrody z pewnością stanowiło dodatkową inspirację do ożywionej dyskusji na tematy zaproponowane przez organizatorów. Obrady toczyły się w położonym u podnóża słynnego bojnickiego zamku Hotelu „Lipa”.

W konferencji uczestniczyło około 30 przedstawicieli ośrodków naukowych z Polski, Czech i Słowacji, wśród których najliczniej reprezentowana była Katedra Prawa Górniczego i Ochrony Środowiska Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Większość uczestników przybyła na miejsce już 5 września, gdyż początek obrad wyznaczono na godzinę 8.00 rano.

6 września uczestnicy zostali powitani przez organizatorów, a następnie minutą ciszy uczczono pamięć zmarłej w zeszłym roku profesor Haliny Lisickiej, która przez wiele lat była związana z organizacją polsko-czesko-słowackich

konferencji. Następnie rozpoczęto merytoryczną część konferencji. Obrady były prowadzone w trzech językach. Nie stanowiło to jednak żadnej bariery, gdyż prof. dr hab. Wojciech Radecki oraz prof. JUDr. Milan Damohorský DrSc. podjęli się konsekwentnego tłumaczenia wystąpień.

Pierwszy dzień konferencji poświęcono treści i znaczeniu prawa do środowiska. W ramach inauguracyjnego panelu, którego moderatorem był prof. JUDr. Milan Damohorský DrSc., ogłoszono następujące referaty:

- H. Müllerová: *Role právních principů v interpretaci práva na životní prostředí,*
- W. Radecki: *Konstytucyjne prawo do środowiska w Polsce w latach 1976—1997,*
- B. Rakoczy: *Subjective and objective aspects of grading the right to use the environment,*
- S. Košičiarová: *Medzinárodnoprávne a ústavnoprávne aspekty presadzovania práva na priaznivé životné prostredie,*
- Z. Bukowski: *Prawo do środowiska a procesy inwestycyjne w polskim prawie,*
- V. Stejskal: *Právo na příznivé životní prostředí v judikatuře českých soudů z oblasti ochrany přírody a krajiny,*
- M. Górski: *Odour protection in polish internal law.*

Po krótkiej przerwie kawowej obowiązki przewodniczącego przejął prof. zw. dr hab. Aleksander Lipiński, a swoje wystąpienia przedstawili:

- M. Franková: *Možnosti uplatňování práva na příznivé životní prostředí,*
- E. Olejarczyk: *Rezerwat jako prawna forma ochrony przyrody w Polsce,*
- D. Danecka: *Dostęp do parków narodowych i krajobrazowych w Polsce,*
- J. Hanák: *Prosazování práva na životní prostředí prostřednictvím kompenzací za omezení vlastnického práva,*
- A. Habuda: *Prawo dostępu do lasu jako publiczne prawo podmiotowe,*
- J. Jerzmański: *Praktyczne zastosowanie definicji odpadu (uznawanie za produkt uboczny),*
- M. Dufala: *Rozšírená zodpovednosť výrobcov ako nástroj ochrany životného prostredia pred odpadmi,*
- K. Cholewa: *Prawne aspekty prowadzenia składowiska odpadów.*

Obrady zakończyły się około godziny 13.00, po których organizatorzy zapewnili uczestnikom możliwość zwiedzenia miejscowego ogrodu zoologicznego, będącego najstarszym i najpopularniejszym obiektem tego typu na Słowacji. Naukowcy mogli nie tylko podziwiać egzotyczną faunę, ale także wysłuchać wykładu na temat programów ochronnych.

Tematem przewodnim drugiego dnia konferencji były prawne instrumenty realizacji praw związanych z ochroną środowiska. Podobnie jak poprzedniego dnia, również i tym razem wystąpienia prezentowano w ramach dwóch sesji. Pierwszą z nich prowadził prof. zw. dr hab. Marek Górski. W jej trakcie wysłuchano następujących referatów:

- J. Rotko: *Powszechnie korzystanie z wód jako prawo publiczne podmiotowe*,
- M. Damohorský: *Právo na prístup k vode*,
- A. Lipiński: *Ochrona złóż kopalin w świetle zasady zrównoważonego rozwoju*,
- G. Dobrowolski: *Korzystanie z wnętrza ziemi a zasada zrównoważonego rozwoju*,
- B. Cepek: *Mechanizmy vstupu finančných zdrojov súkromného sektora do verejného sektora pri financovaní environmentálnych projektov*.

Po zaprezentowaniu ostatniego z przewidzianych wystąpień przewodniczący zachęcił uczestników konferencji do wyrażenia swojego zdania o poruszonych zagadnieniach. Dzięki temu, że prelegenci dostosowali się do wytycznych organizatorów dotyczących długości trwania referatów, pozostało wystarczająco dużo czasu na wymianę poglądów. W trakcie obrad poruszono wiele istotnych i ciekawych wątków, jednakże największe zainteresowanie wzbudziła kwestia zasadności stosowanego przez niektórych autorów pojęcia tzw. pustej decyzji środowiskowej. Wśród przedstawicieli polskich ośrodków naukowych rozgorzała dyskusja, którą zainicjował prof. zw. dr hab. Marek Górski, podając w wątpliwość adekwatność takiego sformułowania. Do przedstawionych przez prof. zw. dr hab. Marka Górskiego argumentów ustosunkował się dr hab. Zbigniew Bukowski, który posłużył się wyżej wymienionym terminem w swojej prezentacji. Głos w dyskusji zabrali również prof. zw. dr hab. Aleksander Lipiński oraz dr hab. Grzegorz Dobrowolski, którzy przychylni się do koncepcji poprawności zastosowania kontrowersyjnego pojęcia.

W ramach ostatniej sesji, której przewodniczyła prof. JUDr. Soňa Košičiarová PhD, przedstawiono następujące referaty:

- K. Zawada: *Dostęp do informacji o środowisku w Federacji Rosyjskiej*,
- M. Maslen: *Obce a občianske združenia — aktívna legitimácia niektorých právnických osôb pri presadzovaní práva na priaznivé životné prostredie*,
- K. Karpus: *Environmental locus standi in Polish law*,
- M. Piekarska: *Odpowiedzialność za „szkody górnicze”*,
- V. Tomoszková: *Ochrana před hlukem a právo napříznivé životní prostředí*,
- M. Nyka: *Trade related instruments of promotion of human right to the environment in international climate law*.

Po zakończeniu tej części nadszedł czas na podsumowanie obu dni obrad. Uczestnicy zwrócili uwagę na liczne i różnorodne problemy rysujące się na tle poruszanej tematyki. Tym razem najbardziej ożywiona dyskusja wywiązała się pomiędzy czeskimi i słowackimi naukowcami. Dotyczyła ona niepokojącej tendencji organów orzekających do koncentrowania się na kwestiach proceduralnych, a nie na merytorycznych, oraz ignorowania realnych ludzkich problemów, których potrzeba rozwiązania doprowadziła do wszczęcia postępowania. Głos zabrali m.in. doc. JUDr. Vojtěch Stejskal Ph.D, prof. JUDr. Milan Damohorský

DrSc., prof. JUDr. Soňa Košičiarová PhD, JUDr. Veronika Tomoszková Ph.D. Uczestnicy konferencji zgodnie stwierdzili, że jest to zjawisko, z którym trzeba walczyć w trosce o dobro człowieka. Na koniec głos zabrała prof. dr hab. Janina Ciechanowicz-McLean, która wniosła zastrzeżenia do wystąpienia mgr Katarzyny Zawady. Jednak odpowiedź mgr Katarzyny Zawady wyjaśniła, iż było to nieporozumienie, ponieważ podniesione wątpliwości dotyczyły innej płaszczyzny zagadnienia, która nie była objęta referatem.

Po oficjalnym zamknięciu konferencji, w godzinach popołudniowych, uczestnicy udali się do słynnego bojnickiego zamku. Pierwsze wzmianki o tym zabytku pochodzą już z XII w., jednak czasy jego świetności przypadają na połowę XVII w., kiedy to przeszedł w ręce arystokratycznego rodu Pálffy. Ostatnim właścicielem obiektu był rozmiłowany w sztuce hrabia János Ferenc Pálffy, który zgromadził bogatą kolekcję dzieł sztuki, znajdujących się do dziś w komnatach zamku i stanowiących główną część pięknej ekspozycji. Zamek jest otoczony parkiem, w którym można zobaczyć wiele gatunków drzew, m.in. rzadko spotykane cisy, jednakże centralnym jego punktem jest licząca sobie około siedmiu stuleci szerokolistna lipa, nazywana Lipą Króla Macieja bądź Bojnicką Lipą.

Konferencja została zorganizowana na bardzo wysokim poziomie. Organizatorzy zapewnili warunki sprzyjające owocnej dyskusji naukowej oraz pozytywną atmosferę, co w połączeniu z zaangażowaniem uczestników pozwoliło wszechstronnie rozpatrzeć problematykę związaną z prawem do środowiska i instrumentami jego realizacji. Bez wątplenia kwestie te pozostają wciąż aktualne i w dalszym ciągu będą budzić wiele kontrowersji.

Cykliczne spotkania czeskich, polskich i słowackich prawników stanowią doskonale forum dyskusji i wymiany poglądów oraz doświadczeń. Zainteresowanie uczestników wzbudzają nie tylko kwestie prawne, ale również ciekawostki językowe, gdyż pomimo wielu podobieństw w zakresie języków słowiańskich, terminologia prawnicza potrafi zaskoczyć nawet specjalistów. Z niecierpliwością czekamy na zapowiadzaną XVIII konferencję, która odbędzie się jesienią 2017 r. w jednym z czeskich ośrodków naukowych.